

MYRENE I HELGELANDS KYSTDISTRIKTER.

Av Aasulv Løddesøl og Oscar Hovde.

III

5. Myrene i Dønnes herred.

Nordenden av Dønna, vestsiden av Løkta og Tomma samt øygruppen Åsvær med flere mindre øyer utgjør Dønnes herred (jfr. kartblad IV). Samlet utgjør herredets landareal 84,48 km². Herredets myrareal utgjør i alt 4160 dekar. Herav er 60 % grasmyr, 20 % lyngrik mosemyr, 17 % grasrik mosemyr og 3 % lyngmyr.

Det meste av myrene ligger på Dønna. Her finnes ca. 3735 dekar myr, hvorav $\frac{2}{3}$ er grasmyr og $\frac{1}{3}$ er fordelt mellom grasrik og lyngrik mosemyr og lyngmyr. Landskapet ligger her forholdsvis lavt, det høyeste punkt — toppen av Dønnesfjellet — ligger bare 127 m o. h. En stor del av arealet består imidlertid av snaue, avrundede fjellknauer. Myrene ligger i liten høgd, ca. 10—30 m o. h., og er som regel lange og smale med retning nordøst—sørvest. De er videre som regel flate

Tabell 14.

Oversikt over brenntorvmyrer i Dønnes herred.

Myras navn eller beliggenhet	Myrer med brenntorv		Gjen-nom-snitts-dybde i m	Brenntorv-lagets midlere tykkelse i m	Masse i m ³ (råtorv)	Undergrunn	Fortorvingsgrad etter v. Post
	Totalareal dekar	Brenntorvareal dekar					
Nord for Dønnes gård . . .	35	30	1,5	0,5	15,000	Sand	H 6
Mel. Dønnes og Sørøyvågen	130	20	0,8	0,5	10,000	Sand	H 5—6
Åkvikmyra	800	200	1,5	1,0	200,000	Sand	H 6
Mellom Skei og Glein . . .	1,330	100	0,5	0,25	25,000	Mergel	H 5—6
Vest for Gleinsvannet . . .	100	30	0,8	0,5	15,000	Grus	H 6
Nord for Glein	120	15	1,0	0,5	7,500	Grus	H 6—7
Mellom Sigerstad og Åger .	480	150	1,8	1,0	150,000	Sand	H 5—6
Øst for Titternes	150	30	1,0	0,5	15,000	Sand	H 5—6
På Volnesset	320	50	0,8	0,25	12,500	Kalksand	H 6
Husbymyrene	100	70	1,0	0,5	35,000	Sand	H 5—6
Sør for Hov	40	30	1,0	0,5	15,000	Grus	H 5—6
Sørøst for Hov	25	5	1,0	0,5	2,500	Grus	H 6
Nord for Breivik	30	30	1,0	0,5	15,000	Sand	H 5—6
Nordøst for Sandåker . . .	170	30	1,2	0,6	18,000	Leir	H 6
Mellom Kobberdal og Breivik	10	10	2,5	2,0	20,000	Grus	H 6—7
Sum for Dønnes	3,840	800			555,500		

og ofte meget sumpige. Som følge av det småkuperte terreng er myrene sterkt oppdelt av bergknauser og ofte grunne. Dette gjelder særlig den nordvestlige del.

Det største sammenhengende myrareal finner vi mellom Skei og Glein. Langs nordvestsiden av hovedveien og i ganske svak vest- eller nordvesthelling strekker myrene sig her i en lengde av ca. 4 km over et areal av ca. 1330 dekar. Overflaten er noe tuet, og enkelte mindre partier (ca. 130 dekar) er grasrik mosemyr, de øvrige ca. 1200 dekar er noenlunde vel til vel formuldet grasmyr. Dybden av denne er i gjennomsnitt litt mindre enn $\frac{1}{2}$ m. Den grasrike mosemyr er opptil 2 m dyp og dårlig fortorvet. Undergrunnen består av sand, grus eller leir. Ofte ligger myrene på kalksand (mergel) og iblandt er det et tynt lag fin glimmerholdig sand mellom myrjordlaget og kalksanden. Dette er gode dyrkingsmyrer, kalkrike og kvelstoffrike (prøve P. 13, tabell 3), som ligger meget gunstig til like ved vei. De utnyttes nå overveiende til beite. Ved beitekultur kunne sikkert beitearealet innskrenkes betydelig, og derved ville en få ledig jord for oppdyrking. Utparselleringen av bruk er for øvrig allerede begynt i søre ende av myra.

Disse myrer inneholder ubetydelig brukbar brenntorv. Her stikkes dog en del torv, men denne er av dårlig kvalitet.

Flere mindre brenntorvmyrer på i alt ca. 100 dekar ligger på vestsiden av Gleinsvannet. Disse er imidlertid ofte grunne, og torven tas delvis helt ned på fjellet. Undergrunnen består dog mest av grus.

Myrene nord for Glein er små, men inneholder ofte god brenntorv med opptil 1 m tykkelse av brenntorvlaget.

Mellom Sigerstad og Bø ligger ca. 500 dekar myr. Mindre enn tredjeparten er grasmyr, det øvrige areal er omtrent likt fordelt mellom grasrik og lyngrik mosemyr. Disse myrer er heller ikke sammenhengende, idet lange åser skiller dem i fire større og flere små partier. Myrene er opptil 3 m dype, gjennomsnittsdybden er ca. 1 m. De er svakt eller noenlunde vel formuldet i de øvre lag, men inneholder brukbar brenntorv (H_5 — e) under 2—3 lomper dybde. Brenntorvmassen innen dette område er beregnet til 150,000 m³ råtorv (tabell 14). Myrene krever mange og lange kanaler og er lite skikket som dyrkingsjord, i hvert fall før avtorving.

Åkvikmyrene som ligger mellom Åkvik og Stavseng utgjør ca. 800 dekar og består dels av lyngrik mosemyr (430 dekar) og dels av grasmyr (370 dekar). Det nordligste parti er lyngrik mosemyr med ca. 1 m gjennomsnittsdybde, og her er det god brenntorv. Undergrunnen består av grus. Sørøver fra dette parti i ca. 300 m lengde er det grasmyr på begge sider av veien. Myra er her grunnere, ca. $\frac{1}{2}$ m på sandundergrunn, og inneholder ikke brenntorv. Fra et berga på vestsiden av veien går myra over i lyngrik mosemyr. Den er her sterkt oppdelt ved bergknauser, men mellom disse er ofte meget

KART

OVER

KYSTHERREDENE I

HELGELAND

NORDLAND FYLKE

BLAD III

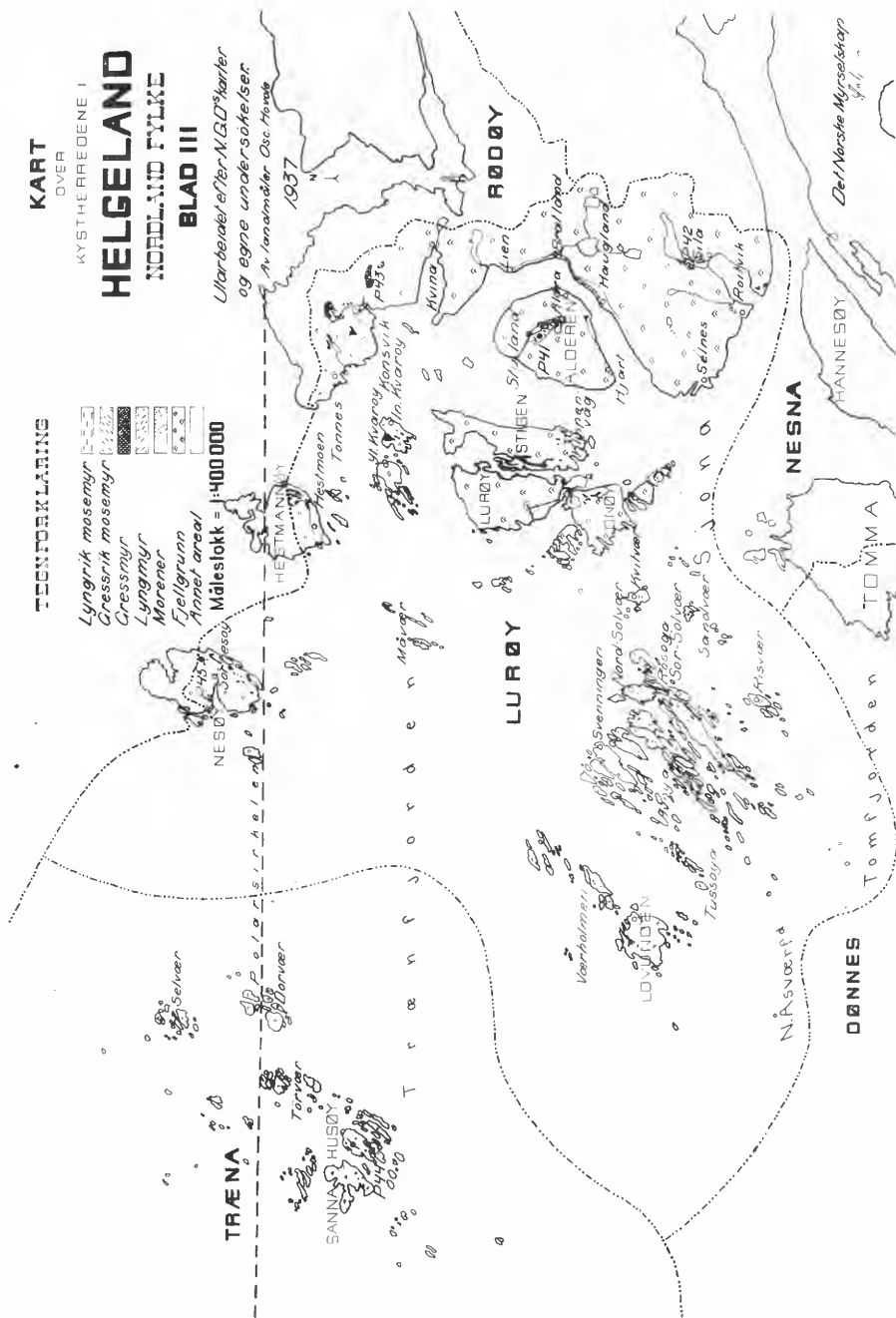
Uttarbeidet efter N.G.O.'s kart
og egne undersøkelser.

1937

TEGNFORKLARING

- Lyngrik mosemyr
- Gressrik mosemyr
- Gressmyr
- Lyngmyr
- Morener
- Fjellgrunn
- Annet areal

Målestokk = 1:400 000



Del Norske Mercelskap

HANNESØY

NESNA

TOMMA

DØNNES

LURØY

RØDDØY

TRÆNA

SANNA HUSØY

LOVUNDEN

NÅRSØY

Tomjorden

dyp myr. Her er myra sumpig og den øverste m består som regel av nesten uformuldet mose. I de dypere lag er som regel god brenntorv (H⁶). En vesentlig del av arealet består dog av ganske grunn myr som kviler på et tynt lag av sand over fjellet. Lengere sør er mere sammenhengende lyngrik mosemyr av ca. 1,5 m dybde på kalksand og med ca. 1 m brenntorvlag. Lengst sør går myra atter over i sterkt tuet grasmyr. På disse myrer uttas årlig store masser brenntorv, idet de mange opsittere på Åkvik og Stavseng har sine torvteiger her. Den samlede torvmasse i Åkvikmyrene er beregnet til 200,000 m³ råtorv. Foruten til brenntorv nyttes nå myrene mest som felles beiter. Her er imidlertid muligheter for langt bedre utnyttelse, eksempelvis ved anlegg av kulturbeiter.

Innen det store område mellom Stavseng, Rølvåg og Dønnes er utskilt i alt 540 dekar myr. Her er dessuten store arealer grunn og ofte forsumpet fastmarksjord. Disse arealer er vanskelig å utnytte rasjonelt, da de krever store utgifter til anlegg av kanaler og grøfter. Myrene er meget uensartet og må henføres med det største areal til typene grasmyr og grasrik mosemyr. En del er dog lyngrik mosemyr og lyngmyr. Behandlet under ett kan man si at grasmyrtorven er vel formuldet, mens matjordlaget for de andre myrtypers vedkommende er noenlunde vel formuldet. Dybden er som regel liten, og bare små arealer inneholder brenntorv. Her foregår det en del skadelig brenntorvstikking. De nordligste partier (lyngmyrene) ligger oftest direkte på fjell eller grov grus, mens midtpartiet har sandundergrunn. På Volnesset består undergrunnen av kalksand. Her er anlagt et bureisingsbruk.

På nordsiden av Dønnesfjellet ligger noen mindre myrpartier som er sterkt beskattet som torvland. Her er imidlertid lite torv igjen, undtatt i den del som tilhører Dønnes hovedgård. Myrene er nemlig for det meste ganske grunne. Undergrunnen består av et forholdsvis tynt lag av sand, grus, leir eller kalksand over berget. Her er derfor vanskelig å grøfte, og feltet er ikke skikket for oppdyrking, men vil nok kunne forbedres til beiter; flere bruk har beiterett her. Den del som tilhører Dønnes hovedgård er ca. 30 dekar. Myra inneholder øverst ca. 1 m strøtorv, og under denne er det 2 til 3 lomper noenlunde god brenntorv. Myra utnyttets rasjonelt og dyrkes etter hvert som den avtorves.

Til Dønnes hovedgård hører et ca. 800 dekar stort plantefelt, anlagt i 1905. Det er en fryd å se hvor fint skogen står her (jfr. fig. 3).

Løkta har i alt ca. 705 dekar myr. Herav ligger 325 dekar i Dønnes og resten i Nesna herred (som ikke er med i denne undersøkelse). Øyas myrer innen Dønnes ligger meget spredt, mens det omvendte er tilfelle i Nesna. Myrene ligger i 20 til 50 m h. o. h.

På nordsiden av veien mellom Kobberdal (Dønnes) og Horn (Nesna) ligger 440 dekar grasmyr og 110 dekar lyngrik mosemyr, eller 550 dekar i alt. Ca. 100 dekar herav — den lyngrike mosemyr — er

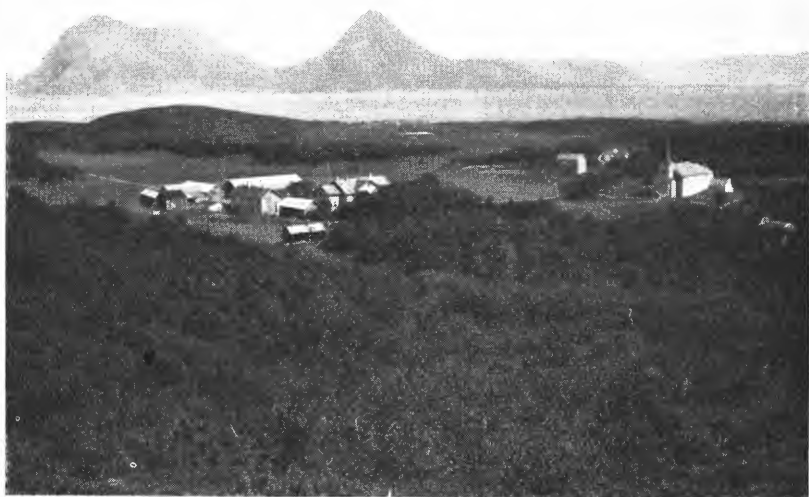


Fig. 3. Dønnes hovedgård med plantefeltet i forgrunnen.

brenntorvmyr med 40 til 70 cm tykt brenntorvlag. Den samlede brenntorvmasse er ca. 55,000 m³ råtorv; herav ligger 18,000 m³ i Dønnes herred. Det øvrige areal består av grunn, noenlunde vel til vel formuldet grasmyr over sand- eller leirundergrunn. Brenntorvmyra er utskiftet i teiger og stikkes planmessig. Grasmyra ligger som felles beite; den kan karakteriseres som god dyrkingsjord, og bør helst dyrkes da her er adgang til annen beitemark.

De fleste av de mange til dels dype småmyrer på vestsiden av veien mellom Kobbardal og Hov (Dønnes) inneholder en del brenntorv, tilsammen ca. 52,500 m³ råtorv. Her er imidlertid også mange som tar brenntorv så forrådet minker fort.

Tomma består i motsetning til de andre deler av Dønnes herred av nesten bare høge fjell. Det eneste litt større lavlandsområde finnes på sørenden av øya. Også Tomma er delt mellom Dønnes og Nesna herreder.

Øyas myrareal innen Dønnes herred utgjør bare ca. 100 dekar og består vesentlig av små lyngrike mosemyrer. Myrene ligger øst for hovedbygningene på Husby gods og utnyttes til brensel av hovedgården og en rekke husmannsplasser under denne. Torven er imidlertid dårlig (H₅—H₆) og forrådet er heller ikke særlig stort. Den gjenværende torvmasse er beregnet til 35,000 m³ råtorv.

På Åsværøyene og de andre øyer innen herredet er helt ubetydelige myrarealer, og brenntorv er disse øyer fri for. Det stikkes allikevel en del lyngtorv på grunn mark og ofte foregår tørvflekking på berg.

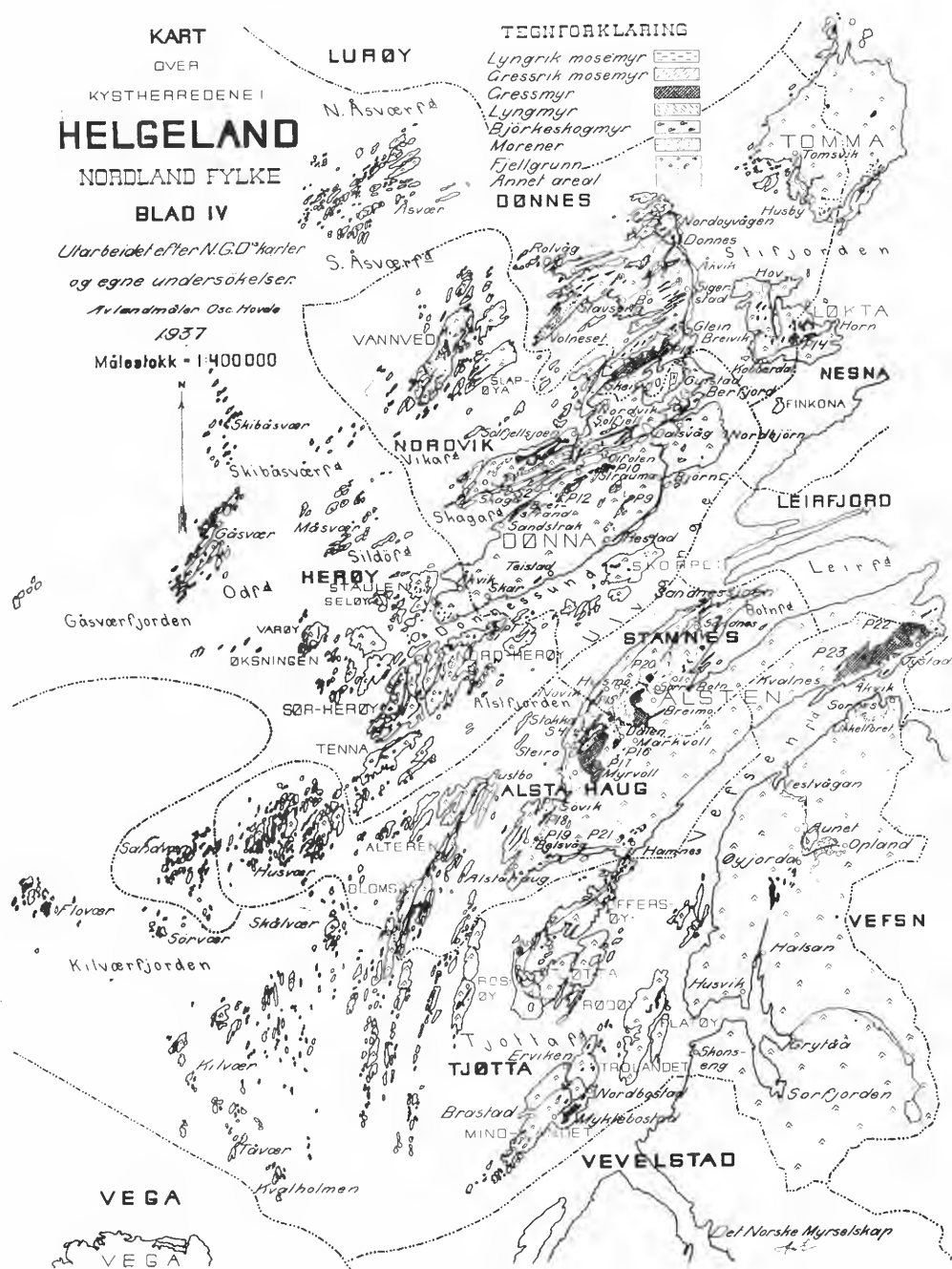
KART
OVER
KYSTHERREDENE I
HELGELAND
NORDLAND FYLKE
BLAD IV

Utarbeidet efter N.G.D. kartar
og egne undersøkelser

Av Landmåler Osc. Hovde
1937
Målestokk = 1:400000

TEGNFORKLARING

- Lyngrik mosemyr
- Gressrik mosemyr
- Gressmyr
- Lyngmyr
- Bjørkeshogmyr
- Mørene
- Fjellgrunn
- Annelt areal
- DØNNES



VEGA



VEGA

6. Myrene i Nordvik herred.

Nordvik herred (kartblad IV) består av midtpartiet av Dønna og en rekke andre øyer, hvorav Vannved, Slapøya og Skorpen er de største.

Av kystherredene på Helgeland kommer Nordvik som nr. 3 i samlet myrareal. Sett i forhold til landareal og folketall står derimot herredet som nr. 1 hvad myrareal angår. Herredets landareal er 111,91 km². Myrarealet utgjør 6540 dekar, altså 5,84 % av landarealet. Av myrarealet er 44 % grasmyr, 28 % grasrik mosemyr og 11 % lyngmyr. Myrene er gjennomgående små og spredt over hele herredet. Undersøkelsen omfatter over 70 særskilt beskrevne myrområder. Flere av myrene inneholder betydelige mengder brenntorv, men de myrer som virkelig inneholder noen torvmasse av betydning er fordelt på forholdsvis få eiere. Brenntorvarealet er ca. 1100 dekar, og den nyttbare brenntorvmasse er beregnet til ca. 839,000 m³ råtorv (tabell 15). Nesten halvparten herav er dog dårlig brenntorv med fortorvingsgrad mellom H₁ og H₆ (jfr. tabell 8).

De største myrer i herredet ligger på vestsiden av Dønna i Straumamarka mellom Olfoten og Skaga og mellom Olfoten og Solfjell. Myrene innen de nevnte områder er imidlertid også oppstykket og meget uensartede, så en omtale av alle under ett vanskelig lar sig gjennomføre. Vi skal derfor omtale de betydeligste myrer hver for sig.

Straumamarkmyrene er 810 dekar store og ligger i 60—70 m h. o. h. Landskapet er temmelig kupert og myrene er ikke sammenhengende, men atskilte ved bergåser i retning øst—vest. Her er en rekke vann som må senkes en del hvis myrene skal kunne dyrkes. Det østlige parti er grasmyr med bra jevn overflate og svak helling overveiende mot sør. Myra er her noenlunde vel til vel formuldet, og dybden er opptil ca. 1 m. Undergrunnen består av grus, sand og fjell. Også den vestlige del av feltet består vesentlig av grasmyr med små partier grasrik og lyngrik mosemyr. I alt utgjør grasmyra vel halvparten av hele myrarealet. Nærmest vannene, vesentlig på nordsiden, består myra av lyngrik mosemyr med små grasmyrpartier iblant. Mosemyra er svakt formuldet og består av strøtorv til ca. 1 m dybde. Derunder er oftest brukbar og til dels ganske god brenntorv i et lag av opptil 2—3 m. Grasmyrene er noenlunde gode dyrkingsmyrer, mens mosemyrene er lite skikket som dyrkingsjord for de blir avtorvet.

Det samlede areal av brenntorvmyr er ca. 100 dekar. Brenntorvmassen er beregnet til 150,000 m³ råtorv i alt. Dessuten kan man regne med at det her finnes ca. 50,000 m³ strøtorv over brenntorven.

Straumamarkmyrene med omliggende fastmark, i alt 1417 dekar, er innkjøpt av Nordland landbrukselskap til bureisingsfelt.

Mellom Olfoten og Skaga ligger store myrarealer i bare 10—20 m h. o. h. Mellom myrpartiene, som ofte er lange og smale, er det snaue fjellåser samt flate sandmoer og tjern. Arealet av disse

myrer utgjør i alt 2270 dekar, og herav er ca. 1120 dekar grasmyr, ca. 920 dekar grasrik mosemyr og ca. 230 dekar lyngrik mosemyr.

Grasmyrene finnes vesentlig på den nordlige del av området og er noenlunde vel til vel formuldet. De er grunne ($\frac{1}{2}$ til 1 m) og inneholder som regel ikke brenntorv. Mosemyrene er svakt eller noenlunde vel formuldet og over store deler av arealet inneholder disse et brenntorvlag på ca. $\frac{1}{2}$ m tykkelse. Brenntorven er av mindre god kvalitet og den er dekket av et opptil 1 m tykt lag av strøtorv. Undergrunnen består av sand eller grus, ofte med sterk innblanding av kalksand. Vest for Breistrand finnes ren kalksand under myrslagene. Her er dessuten store kalksandbanker på dyrket jord og langs strandda (prøve S. 2, tabell 7, er herfra). En kan nok si at en vesentlig del av disse myrer er bra dyrkingsjord, men terrengets beskaffenhet og myrenes form gjør at de er vanskelige å dyrke og kostbare å grøfte.

Mellom Olfoten og Solfjell er myrene enda mere oppdelt. Det samlede areal utgjør her ca. 870 dekar, hvorav vel $\frac{1}{5}$ er grasmyr og resten er fordelt med $\frac{1}{3}$ på grasrik- og $\frac{2}{3}$ på lyngrik mosemyr. En del av dette areal er avtorvet brenntorvmyr, men oftest er det levnet tilstrekkelig jord over grunnen til at arealet kan dyrkes. Myrene inneholder dog fremdeles en del brenntorv.

Av mer oppstykkede myrpartier skal nevnes:

Sør og vest for Berfjord og vesentlig tilhørende denne gård ligger ca. 90 dekar grasmyr og ca. 140 dekar grasrik mosemyr i 20—30 m høgd. Grasmyrene er meget gode myrer som ligger sentralt til like ved vei. De er grunne og har oftest leirundergrunn. En del av myrene er allerede opparbeidet til kulturbeite. Mosemyrene er 1 til 1,5 m dype og inneholder ofte brenntorv. Undergrunnen består her av sand, grus eller leir.

Nord for Hestad ligger en del myrer i forholdsvis stor høgd, nemlig fra 40 til 80 m o. h. Den sørligste og laveste av disse myrer utgjør ca. 150 dekar og består av lyngrik mosemyr i midten og grasrik mosemyr langs kantene. Det øverste lag er noenlunde vel formuldet. Under et spadestikkis dybde er det god brenntorv (H_6 — H_7) over sandundergrunn. Brenntorvlagets mektighet er ca. 1 m i gjennomsnitt og massen er beregnet til 140,000 m³ råtorv. Brenntorvmyra er utskiftet i teiger til en rekke bruk som er tildelt avtorvingsrett her, mens grunnen tilhører hovedbruket på Hestad.

Nordøst for det nevnte myrparti er terrenget sterkt kupert. Her ligger ca. 200 dekar myr, hvorav omtrent halvparten er grasmyr og den annen halvpart grasrik mosemyr. Grasmyra finnes vesentlig i nordenden av feltet. Her er terrenget mindre kupert, og myra danner en bra sammenhengende flate med god helling inn mot elva. Såvel grasmyra som den grasrike mosemyr er noenlunde vel eller vel formuldet. Dybden varierer noe og er fra 20 cm og opptil ca. 2 m. Undergrunnen består av grus eller sand og undertiden fjell. Ca. 100 dekar av myrene inneholder i gjennomsnitt $\frac{1}{2}$ m noenlunde god

Tabell 15.

Oversikt over brenntorvmyrer i Nordvik herred.

Myras navn eller beliggenhet	Myrer med brenntorv		Gjen- nom- snitts- dybde i m	Brenn- torv- lagets midlere tyk- kelse i m	Masse i m ³ (råtorv)	Under- grunn	Fortorv- ingsgrad etter v. Post
	Total- areal dekar	Brenn- torv- areal dekar					
Nord for Skaga	180	10	1,0	0,5	5,000	Sand	H 6
Vassfjellmyra	100	20	0,8	0,25	5,000	Sand	H 6
Ved Solfjell	0,5	0,5	2,0	1,5	750	Sand	H 6
Solfjell (på fjellet)	15	12	1,3	1,0	12,000	Sand	H 6
Solfjell (på fjellet)	5,5	5,5	1,5	1,0	5,500	Sand	H 6
Solfjell (på fjellet)	150	10	1,3	0,75	7,500	Sand	H 6
Mellom Solfjellsjøen og Skaga	840	25	1,0	0,4	10,000	Sand	H 5—6
På Skorpen, vestsiden	50	1	1,0	0,75	750	Grus	H 5—6
På Skorpen, i fjellsiden	2	2	1,3	1,0	2,000	Grus	H 6—7
På Skorpen, oppå fjellet	3	3	1,4	1,0	3,000	Grus	H 6—7
Botnlausmyra	9	2	2,0	1,5	5,000	Grus	H 6
Nord for Hestad	150	140	1,5	1,0	140,000	Sand	H 6—7
Nord for Hestad	200	100	1,0	0,5	50,000	Grus	H 5—6
Ved Mastuvannet	50	25	2,0	1,0	25,000	Sand	H 5—6
Ved Finnbuvannet	80	30	0,8	0,5	15,000	Grus	H 5—6
I Straumamarken	810	100	2,0	1,5	150,000	Grus	H 6
Ved Høivollen	5	5	2,3	2,0	10,000	Sand	H 6—7
Nord for Sandstråk	140	20	2,0	1,5	30,000	Sand	H 6
Vest for Breistrand	500	250	1,3	0,5	125,000	Kalksand	H 5—6
Mellom Breistrand og Sol- fjellsjøen	230	150	1,5	0,5	75,000	Kalksand	H 5
Ved Breistrand, øst for veien	110	50	1,0	0,5	25,000	Sand	H 5—6
På Slapøya, på fjellet	5	5	0,9	0,5	2,500	Fjell	H 6
Ved Engesvik nord for Bjørn	5	5	1,5	1,0	5,000	Grus	H 6
Nord for Bjørn	100	5	1,0	0,5	2,500	Sand	H 5—6
Øst for Dalsvåg	30	30	1,5	1,0	30,000	Grus	H 6
Vest for Dalsvåg	50	40	1,5	0,75	30,000	Sand	H 5—6
Vest for Olfoten	600	60	1,5	1,0	60,000	Grus	H 6
Ved Gulstad	6	6	0,8	0,5	3,000	Fjell	H 6
På Kjelnesset					500		
Ved Hildset					4,000		
Sum for Nordvik	4,426	1,110			839,000		



Fig 4. Fra Vannved i Nordvik. Eksempel på jordødeleggelse ved torvdrift.

brenntorv (ca. H₆) med i alt ca. 50,000 m³ råtorv. Myra er lett å grøfte.

Vest for Mastuvannet og ved Finnbuvannet ligger i alt ca. 130 dekar grasrik mosemyr i ca. 70 m h. o. h. På myra vokser det en del småfuru. På det sørligste parti måltet opptil 4 m dybde, men gjennomsnittsdybden er omkring 1 m. Undergrunnen består av grus eller fin sand. Øverst er torven svakt til noenlunde vel formuldet, men i de dypere lag inneholder myra en del brukbar brenntorv. Ved Mastuvannet er det ca. 25,000 m³ og ved Finnbuvannet ca. 15,000 m³ brenntorv.

I Hestadmarka er forholdsvis store arealer blandingsskog som til dels står og råtner ned. Utnyttelsen av skogen og de foran nevnte brenntorvmyrer er imidlertid avhengig av at det blir anlagt vei.

Mellom Bjørn og Dalsvåg er flere småmyrer i 10 til 100 m. h. o. h. Arealet av disse myrer utgjør tilsammen ca. 200 dekar, hvorav knapt halvparten er grasmyr og det øvrige er grasrik mosemyr. Mesteparten av myrene er allerede avtorvet, og bare Dalsvåg har fremdeles en del bra brenntorvmyr.

Nordøst for Sandstrak ligger ca. 120 dekar vesentlig grasmyr. Myra ligger langs stranda i bare 10—20 m. h. o. h. Den har svak helling mot nordvest. Overflaten er litt tuet, og på myra vokser en del bjørkekratt. Matjorda er noenlunde vel formuldet. Dybden av myra er 1 til 1,5 m, og undergrunnen består av sand eller grus. Det underste lag av myra er brukbart til brenntorv. Dessuten er det ca. 20 dekar god brenntorvmyr fordelt på flere partier høgere oppe i lia.

Av andre myrpartier på Dønna innen Nordvik herred skal nevnes: Mellom Skar og Teistad ligger ca. 50 dekar grunn grasmyr på grusundergrunn. Nord for Gulstad og på Gjesfjordøya finnes tilsammen ca. 100 dekar grunn grasmyr på grus- eller leirundergrunn.

Øya Skorpen i Dønnessundet er meget bergfull og har bare ca. 50 dekar myr, omtrent likt fordelt mellom grasmyr og grasrik mosemyr. De lavestliggende myrer er godt som avtorvet, men i fjellsiden og oppå fjellet er flere småmyrer med ca. 1 m brenntorvlag på fjell- eller grusundergrunn. De andre småøyer i Dønnessundet er delvis skogkledd og inneholder ikke nevneverdig av myr.

På utsiden av Dønna ligger en rekke øyer, hvorav Storrannved, Slapøya, Havsteinen og Kjeøya er de største.

Vannved som består av Storrannved og flere mindre øyer med smale sund imellom, ligger meget lavt, idet høgden over havet oftest er bare ca. 5—10 m. Øyene er bra jorddekket, men humuslaget er av liten mektighet og ligger som regel direkte på berg. På øygruppen Vannved er 1050 dekar utskilt som myr. Dette er dels lyngmyr, ca. $\frac{2}{3}$, og dels lyngrik mosemyr, ca. $\frac{1}{3}$. Dybden varierer mellom 20 og 50 cm, men den alt overveiende del ligger nær lavmålet. Det finnes små partier hvor undergrunnen består av kalksand eller hvor et tynt gruslag ligger mellom humuslaget og det underliggende skiferberg. Myrene er sterkt beskattet som torvland, og her foregår en meget omfattende jordavskraping (fig. 4 og 5). Her har nemlig foregått en sterk utparsellering, og hvert nytt bruk får som regel tillagt «torvskjer» og dessuten hamnegang for de dyr som kan føs på bruket. Disse lyngbeiter, som i og for seg er dårlige, er omsider blitt helt utilstrekkelige ettersom brukenes og beitedyrenes antall har øket. Det er nå forlangt utskifting over hele Vannved.

Slapøya er høgere og mere bergfull enn Vannvedøyene. På sørenden har øya ca. 100 dekar usammenhengende, grunn, grasrik mosemyr. Det er her opsitterne stikker torv, og også her etterlates meget avskrapet berggrunn. Oppe på fjellet er det en ca. 5 dekar grasrik mosemyr. Dybden av denne er ca. 1 m, og her er i gjennomsnitt omtrent $\frac{1}{2}$ m god brenntorv (H₆). På øya vokser en del småbjørk og her er gode beiter.

På de andre øyer i herredet finnes omtrent ikke myr, men det foregår dessverre atskillig avskraping også her da lyngtorven tas til brensel.

7. Myrene i Herøy herred.

Herøy herred (kartblad IV) har ifølge statistikken et landareal av 58,15 km² og består av sørspissen av Dønna samt et meget stort antall øyer, holmer og skjær sør og vest for Dønna. Herredets folkemengde utgjør 2650 personer (i 1930). Befolkningstettheten er så-



Fig. 5. Fra Vannved i Nordvik. Gården Skogstad i bakgrunnen.

ledes stor, nemlig 45,57 personer pr. km². Herredets myrareal er 1805 dekar, dvs. 3,10 % av landarealet. Av myrarealet er 78 % grasrik mosemyr, 10 % lyngmyr, 9 % lyngrik mosemyr og 3 % grasmyr. De fleste av myrene er grunne og ligger ofte direkte på berg, så herredets brenntorvressurser er små. Den samlede kubikkmasse råtorv er beregnet til 165,500 m³ på et areal av 462 dekar myr (tabell 16). Over brenntorvlaget ligger ofte ca. 1 m strøtorv, og bare 15,000 m³ av den beregnede brenntorvmasse kan betegnes som god, idet resten har en fortorvingsgrad fra H₃ til H₄. Den beste torven finnes på Varøya.

Sørspissen av Dønna består mest av snaufjell. Her er bare ca. 150 dekar lyngrik mosemyr i flere partier som ligger på neset sør for Åkvik. Myrene har opptil 1 m tykt nesten uformuldet mose- lag. Dybden er opptil ca. 1,5 m til berg.

Nord-Herøy er 9,36 km² stor. Over halvparten av herredets myrer ligger på denne øy. Her er da også noen større myrer.

Stormyra strekker seg fra Nord-Herøy gård til Sildvalen og utgjør ca. 400 dekar. Alt er grasrik mosemyr. Myra ligger bare ca. 5—10 m o. h. og er meget flat. Det øverste lag av myra består av nesten frisk kvitmose. Derunder er brukbar, men dårlig brenntorv i et lag av ca. 40 cm. Undergrunnen består av berg, ofte med et lag kalksand over. Lengst nord målt dybder på opptil 2,5 m. Her er det bare strøtorv i hele dybden, men den brukes allikevel til brensel. I alt finnes 100,000 m³ råtorv i Stormyra, men som sagt av dårlig kvalitet.

Vassbogmyra ligger mellom Nord-Herøy gård og Hokeppen og er ca. 160 dekar stor. Overflaten er noe tuet og har en del grå-

Tabell 16.

Oversikt over brenntorvmyrer i Herøy herred.

Myras navn eller beliggenhet	Myrer med brenntorv		Gjennomsnittsdybde i m	Brenntorvlagets midlere tykkelse m	Masse i m ³ (råtorv)	Undergrunn	Fortorvingsgrad etter v. Post
	Totalareal dekar	Brenntorvareal dekar					
Brannsåsmyra	80	1	1,0	0,25	250	Grus	H 5—6
Øst for Salhaug	5	0,2	1,0	0,25	50	Grus	H 5—6
På Hjartøya	0,4	0,2	0,5	0,25	50	Grus	H 5—6
Sør for Hokleppen	1	1	0,8	0,4	400	Mergel	H 5—6
Nord for Hokleppen	0,5	0,5	0,8	0,5	250	Grus	H 5—6
Vassbogmyra	160	80	0,75	0,25	20,000	Kalksand	H 5—6
Salmyra	120	100	0,8	0,25	25,000	Grus	H 5—6
Stormyra	400	250	1,0	0,4	100,000	Kalksand	H 5—6
Nordhusmyra	5	4	0,8	0,5	2,000	Kalksand	H 5—6
Sør for Storvik	15	10	0,6	0,25	2,500	Grus	H 5
På Varøya	15	15	1,5	1,0	15,000	Fjell	H 6—7
Sum for Herøy	801,9	461,9			165,500		

mose. Myrtypen må regnes for grasrik mosemyr. Den øverste $\frac{1}{2}$ m består av svakt formuldet mose. Under dette lag er 1 til 2 lomper brukbar brenntorv (ca. 20,000 m³ råtorv). Dybden av myra er opptil vel 1 m, undergrunnen består av kalksand eller fjell. Sør for denne myr ligger et parti fin fastmarksjord som består av tuet grasmark på mergelundergrunn. Dette egner sig utmerket for dyrking.

Salmyra er ca. 120 dekar stor og danner en sammenhengende fiate like nord for Nord-Herøy gård. Også her er myra svakt formuldet øverst, men inneholder i gjennomsnitt en lomp brukbar brenntorv ved bunnen (ca. 25,000 m³ råtorv). Undergrunnen består av et tynt gruslag over berget. Bunnen er imidlertid noe ujevn og berget stikker nesten i dagen på flere steder.

«Kvikleira» kalles østlige delen av Nord-Herøy. Her har i lange tider foregått torvflekking i stor målestokk, og betydelige arealer lyngmark og grunn lyngmyr er omdannet til snaufjell. Det gjenværende myrareal er ca. 100 dekar. Her bør ikke stikkes mere torv.

Brannsåsmyra utgjør i alt ca. 80 dekar og ligger på nordenden av Nord-Herøy. Overflaten av myra er tuet og har noe lyngvegetasjon. Den overveiende del er grasrik mosemyr, men sørligst er litt grasmyr med bjørkekratt. Myra er noenlunde vel formuldet øverst og inneholder nordligst litt brenntorv ved bunnen. Dybden er opptil 1 m, men mest alminnelig er ca. 60—70 cm. Undergrunnen består av grus eller leirmergel.

Innerengen på nordspissen av Nord-Herøy (Nord-Herøy-tungen) består av lave åser med litt småbjørk. Her ligger ca. 150 dekar fin dyrkingsjord, hvorav omtrent tredjeparten er noenlunde vel formuldet grasmyr av bare ca. 40 cm dybde. Undergrunnen består av kalksand.

De andre myrer på Nord-Herøy er grasrike mosemyrer og utgjør tilsammen ca. 100 dekar. En del av disse er under oppdyrking.

Lille Nautøy, som ligger like vest for Nord-Herøy, er så godt som helt jorddekket. Humuslaget er imidlertid også her tynt og består av lyngtorv. På ca. 90 dekar av arealet er grunn lyngmyr. Her stikkes torv på berget av to husstender fra Nautøy.

Sør-Herøy har et flateinnhold av 6,60 km². Myrarealet er ca. 290 dekar. Disse myrer inneholder nesten ikke brenntorv. Det vesentlige av myrene er grasrik mosemyr som ligger ganske lavt (4—5 m o. h.) langs midten av øya i to—tre lange, smale partier. På grunn av sterk beiting og tråkk har myrene antatt grasmyrkarakter. Vegetasjonen er her ganske artsrik, de dominerende arter er carex og flerhodet myrull. Matjordlaget er noenlunde vel formuldet. Dybden gjennomsnittlig ca. 1/2 m og undergrunnen består nesten overalt av kalksand. Mesteparten av Sør-Herøy tilhører prestegården, men strandsitterne har beiterett her. Foruten myrene er det her en del fastmark på kalksandunderlag.

Tenna og øyene omkring inneholder bare ca. 100 dekar myr, hvorav omtrent alt ligger midt på Tenna. Dette er noenlunde vel formuldet grasrik mosemyr av 20 til 40 cm dybde på kalksand.

Staulen, Seløy og tilhørende holmer er sterkt rasert ved torvtaking. Av myr er det igjen ca. 150 dekar grasrik mosemyr beliggende vesentlig på Staulen. Myra er meget grunn (20—30 cm) og kviler direkte på berg eller på et tynt sandlag over berget.

Øksningen er mere bergfull og høglennt enn herredets andre øyer og inneholder ikke myrer av nevneverdig størrelse. Imellom bergklypene og på små avsatter oppi fjellene finnes dog noen små myrflekker hvor enkelte av opsitterne skrapet en del lyngtorv av fjellet.

På Varøya er derimot ca. 15 dekar, vesentlig grasrik mosemyr og litt lyngmyr. Myrene ligger på toppen av øya i ca. 60 til 110 m h. o. h. Dybden av myrene er opptil ca. 2,5 m, og under et spadestikks dybde er det god brenntorv (H₁—H₇). Undergrunnen består av fjell. Myrene inneholder i gjennomsnitt ca. 1 m brenntorvlag.

Ute i værene (Gåsvær, Måsvær, Skibåsvær og Sandvær) er ingen myrer og jordavskrapingen er også ubetydelig.

8. Myrene i Stamnes herred.

Stamnes herred (kartblad IV) er nylig utskilt fra Alstahaug herred. Herredet utgjør nordvestre del av øya Alsten og ligger rundt Botnfjorden. Vestenfor Botnfjorden er bare lave åser kledd med små-



Fig. 6. Fra et av Ny Jords felter på Alsten.

bjørk, mens partiet på østsiden består av nesten stupbratte snaufjell (De syv søstre). Herredets landareal er 44,70 km².

Fra Sandnessjøen, som ligger i herredets nordvestre hjørne, er god bilvei til Alstahaug og videre til Hamnes, Offersøy og Tjøtta, som nå ved bruforbindelse er landfast med Offersøy og Alsten.

Av myr har herredet i alt ca. 2415 dekar. Herav er 78 % grasmyr, 17 % grasrik mosemyr og 5 % bjørkeskogmyr. Arealet av brenntorvmyr er ca. 280 dekar med ca. 150,000 m³ god brenntorv (tabell 17).

Fra bunnen av Botnfjorden i retning sør—sørvest danner landskapet en 3—4 km bred dal. Jordsmonnet består for en stor del av sandmoer og dessuten grunn myr. Den nordlige del er for det meste oppdyrket. Midtpartiet av dalen er innkjøpt av Ny Jord i 1919 som her har et bureisingsfelt på i alt 10 bruk (fig. 6). Feltet er på i alt 1237 dekar, og herav utgjør ca. 200 dekar noenlunde vel til formuldet grasmyr med ca. 1 m gjennomsnittsdypde til sandundergrunn. Brukene har her rikelig med brenntorv, idet myra inneholder ca. 100,000 m³ råtorv.

Det meste av myrene for øvrig ligger mellom Ny Jords felt og herredsgrensen mot Alstahaug. Her har man i alt vel 1800 dekar myr, fordelt på flere partier med sandmoer imellom. Av myrene er en mindre del langs veien bjørkeskogmyr (nordligst) og grasrik mosemyr (sørligst), men over 1300 dekar er grasmyr. Landskapet heller svakt mot øst og sør. Høgden over havet er ca. 40 til 70 m. Matjordlaget er som regel noenlunde vel til formuldet. Mosemyra har dog som oftest et uformuldet moselag som består av sphagnum og hypnum, mens grasmyren har rik vegetasjon av gras og urter og lite

Tabell 17.

Oversikt over brenntorvmyrer i Stamnes herred.

Myras navn eller beliggenhet	Myrer med brenntorv		Gjennomsnittsdybde i m	Brenntorvlagets midlere tykkelse i m	Masse i m ³ (råtorv)	Undergrunn	Fortorvingsgrad etter v. Post
	Totalareal dekar	Brenntorvareal dekar					
Nord for Botn	45	10	1,0	0,5	5,000	Grus	H 6—7
Ny Jords felt	210	200	1,0	0,5	100,000	Sand	H 6—7
Sør for Husmo	380	50	1,0	0,5	25,000	Sand	H 6
Vest for veien til Dalen	25	20	1,5	1,0	20,000	Sand	H 6
Sum for Stamnes	660	280			150,000		

mose. Dybden av myrene er liten, som regel bare 20—40 cm. Det finnes dog mindre partier — særlig sør for Husmo og langs veien til Dalen — hvor dybden er noe større og hvor myra inneholder god brenntorv (i alt ca. 45,000 m³ råtorv). Undergrunnen består av sand eller grus. En og annen stein er synlig. Dette er noenlunde god dyrkingsjord. Arealet nyttes nu mest som beite, men dessuten brukes en del av bjørkeskogen til brensel.

De andre myrer i herredet er små og ligger spredt.

Øst for Sandnes ligger ca. 120 dekar meget grunn grasmyr i 50—60 m h. o. h. Humuslaget er vel formuldet og ofte oppblandet med sand. Undergrunnen består av fin sand. Her er dessuten betydelige arealer sandmoer, men feltet ligger noe værhardt til og er mindre godt skikket for oppdyrking.

Nord for Botn er et ganske stort parti fin fastmarksjord med noen grunne grasmyrer iblant. Myrene er vel formuldet og ligger på sandundergrunn. Fastmarka er oftest leirblandet muldjord, men undertiden noe steinet. Terrenget heller mot øst og ligger forholdsvis lunt til. Grasmyrene utgjør ca. 100 dekar, fastmarka atskillig mer. Lenger sør er et par mindre partier av noenlunde samme slags grasmyr hvor dybden er såpass stor at myra inneholder brenntorv, og denne er av god kvalitet (H₆—H₇). Myra ligger her på grus, sand eller til dels på leir.

Mellom Novik og Stokka ligger en lang grasmyr i 25—30 m h. o. h. Myra har jevn overflate uten tuer og med rik vegetasjon. Nesten overall vokser litt småbjørk. Myra er vel formuldet og har ca. 1 m gjennomsnittsdybde. Undergrunnen består av sand eller blåleir. Dette er god dyrkingsjord. Av myra, som er ca. 135 dekar i alt, ligger 85 dekar i Stamnes og resten i Alstahaug herred.

9. Myrene i Alstahaug herred.

Alstahaug herred (kartblad IV) består av søre delen av Alsten samt øygruppene Alteren, Husvær og det meste av Blomsøy med flere mindre øyer. Herredets landareal er 91,62 km². Myrarealet utgjør 5280 dekar. Herav er 74 % grasmyr, 14 % grasrik mosemyr, 8 % bjørkeskogmyr og 4 % lyngrik mosemyr. Brenntorvmassen er ca. 610,000 m³ råtorv (tabell 18).

Den største del av herredet ligger på Alsten (66,32 km²), og her ligger hele 98 % av herredets myrareal. Myrene ligger på vest- og sørsiden, idet den østlige halvpart av Alsten er oppfylt av høge fjell (De syv søstre).

På den store slette mellom Stokka, Dalen og Sjøvik ligger ca. 3000 dekar nesten sammenhengende grasmyr. Terrenget ligger i en høyde fra 20 til 60 m o. h. og har for det meste svak helling mot sørøst. Et par elvedaler har bratte skråninger. Myrene er som regel grunne og tørre og har rik vegetasjon, så de gir et forholdsvis bra beite. Som regel er dybden bare 20 til 50 cm, men enkelte partier er dog opptil vel 1 m dype, og på disse partier er utlagt torvteiger hvor opsitterne tar brenntorv. Denne er av god kvalitet (H⁶) og har opptil 1 m mektighet. Her er det ialt ca. 300,000 m³ råtorv. Det øverste lag av myra er vel formuldet. Undergrunnen består av leir, undertiden er det fin sand øverst. Feltet er lett å grøfte og må karakteriseres som god dyrkingsjord. Den nordlige del er solgt til Nordland landbruksselskap og skal utparselleres til bureisingsbruk.

Omkring dette store, sentrale myrområde ligger en rekke mindre myrer, hvorav vi nevner:

Mellom Steiro og Stokka er det meste av myrene dyrket eller opparbeidet til beiter. Nå er bare ca. 80 dekar igjen og dyrkingen skrider raskt fram hvor ikke myra skal avtorves først. Resultatet av dyrkingen er meget godt, da myra som regel består av vel formuldet bjørkeskogmyr med rik vegetasjon. Dybden er i gjennomsnitt ca. 1,3 m, og undergrunnen består av fin sand eller kalksand. Her finnes en del dårlig brenntorv (ca. 60,000 m³), fortorvingsgrad H⁵⁻⁶.

Myra nord for Stokka er beskrevet under omtalen av myrene i Stamnes herred, hvortil henvises. Arealet innen Alstahaug utgjør ca. 50 dekar.

Langs herredsgrensen mot Stamnes og på sørvestsiden av veien til Dalen ligger ca. 210 dekar lyngrik mosemyr i 50—60 m h. o. h. Terrenget har jevn helling mot sørøst. Overflaten av myra er noe ujevn, idet vannet har dannet erosjonsfurer hvor myra er oppfrosset og mangler vegetasjon. Myra er noenlunde vel til formuldet. Dybden er nordligst opptil 1,5 m, men som regel noe mindre, særlig over midtpartiet. På sørpissens er atter dybden noe større, opptil 2 m. Undergrunnen består av fin sand. Myra inne-

Tabell 18.

Oversikt over brenntorvmyrer i Alstahaug herred.

Myras navn eller beliggenhet	Myrer med brenntorv		Gjennomsnittsdybde i m	Brenntorvlagets midlere tykkelse i m	Masse i m ³ (råtorv)	Undergrunn	Fortorvingsgrad etter v. Post
	Totalareal dekar	Brenntorvareal dekar					
Mellom Stokka og Steiro . . .	80	80	1,3	0,75	60,000	Sand	H 5—6
V. f. veien til Dalen	210	200	1,5	1,0	200,000	Sand	H 6
Mellom Dalen og Myrvoll . . .	3,080	400	1,2	0,75	300,000	Leir	H 6
Sør for Søvik	40	10	1,3	0,75	7,500	Sand	H 6
Sør for Søvik skolehus	10	10	1,0	0,75	7,500	Sand	H 6
Mellom Alstahaug og Skci . . .	90	20	0,8	0,5	10,000	Sand	H 6—7
Nord for Hamnes	440	50	0,8	0,5	25,000	Sand	H 6
Sum for Alstahaug	3,950	770			610,000		

holder god brenntorv, og her var det under verdenskrigen en brenntorvfabrikk. Den gjenværende torvmasse er ca. 200,000 m³ råtorv. Et par husstender stikker torv her, og videre har Nordland landbruks-selskap sikret seg «torvskjer» til det foran nevnte bureisingsfelt.

Nærmere Dalen, øst for sistnevnte myrparti og på begge sider av veien, ligger ca. 160 dekar bjørkeskogmyr i 40—50 m h. o. h. Dybden er liten (20—50 cm) og undergrunnen består av finsand.

Et ca. 120 dekar stort grasmyrparti like syd for Dalen ligger ca. 50 m. o. h. i liten helling mot nordvest. Myra er bevokset med småbjørk, den er vel formuldet og som regel svært grunn og sandblandet.

På østsiden av den nye vei mellom Markvoll og Myrvoll ligger ca. 180 dekar grunn bjørkeskogmyr på sandundergrunn.

Mellom Søvik og Belsvåg er en ca. 120 dekar stor langstrakt grasmyr. Den har jevn overflate og er bevokset med en del småbjørk. Myra er noenlunde vel formuldet og har en dybde av opptil 1,5 m nordligst, men er grunnere lenger sør. Undergrunnen består av leirblandet grus. Langs hele myra er tatt en svær kanal med utløp til Belsvåg. En mindre del av myra er allerede grøftet med tanke på dyrking.

Et større myrparti øst for Belsvåg består av grasrik mosemyr og har et areal av ca. 430 dekar. Myra ligger i et daldrag med en elv etter midten, fallretning mot sør. Overflaten av myra er jevn, med et friskt moselag øverst, men under dette er myra noenlunde vel formuldet. Dybden er som regel $\frac{1}{2}$ til 1 m og undergrunnen består

av sand. Myra er lett å grøfte, men den bør flåhakkes før dyrking, da moselaget er for mektig til pløying.

Nord for Hamnes og på Raknesset er flere små partier vesentlig grasmyr. Dette er flate myrer, delvis med litt bjørkekratt og noe gråmose og lyng på toppen av tuene. Mellom tuene er derimot meget rik grasvegetasjon. Matjorda er noenlunde vel til vel muldet, dybden er enkelte steder opptil 1 m, men oftest bare ca. $\frac{1}{2}$ m eller mindre. Der torves en del og brenntorven er her bra (H_6). Den gjenværende torvmasse er ca. 25,000 m³ råtorv. Undergrunnen består av sand. Mellom myrpartiene er en del bergknauser, men forresten sandmoer som for det meste er bevokset med bjørk eller or. Alt i alt er her ca. 440 dekar myr, hvorav omtrent $\frac{3}{4}$ er grasmyr og resten er grasrik mosemyr. Feltet som helhet må karakteriseres som noenlunde vel skikket for oppdyrking.

Av andre mindre myrpartier i herredet finnes noen grasmyrer vest for Belsvåg og mellom Alstahaug og Hamnes. Videre finnes litt grasrik mosemyr sør for Austbø på Alteren. På de andre øyer er det ikke myrer av nevneverdig størrelse.

10. Myrene i Tjøtta herred.

Tjøtta herred (kartblad IV) består av en større del av fastlandet på østsiden av Vefsenfjorden, foruten en del av Alsten og en masse øyer, hvorav Tjøtta, Mindlandet, Trolandet, Offersøy og Rosøy er de største. Herredets landareal utgjør 328,78 km². Myrarealet er 9245 dekar. Herav er 79 % grasmyr, 18 % grasrik mosemyr og 3 % lyngrik mosemyr. Ca. 1155 dekar av myrene inneholder brenntorv, massen er beregnet til 1,071,500 m³ (tabell 19). Herav er over 1 million m³ god brenntorv (jfr. tabell 8).

Det største sammenhengende myrparti i herredet ligger nord for Kvalnes og vest for Åkvik og Jystad på Alsten. Her ligger i alt ca. 5500 dekar myr, hvorav 5350 dekar er utskilt som grasmyr og resten som lyngrik og grasrik mosemyr. Den nordlige del — Jystadmyra — er ca. 1700 dekar, og den sørlige del — Åkvikmyra — er ca. 3800 dekar.

Jystadmyra ligger i 30 til 70 m h. o. h. og har jevn overflate med svak helling mot nord og øst. En mindre del av myra (østligst) heller dog ganske sterkt mot øst og til dels mot sørøst. Myra består overveiende av grasmyr, dog med et tynt moselag på den nordvestlige del. Myra er vel formuldet på det vesentlige av arealet. Dybden er fra 20 cm og oppover til vel 1 m, alminneligst er dybder på omkring $\frac{1}{2}$ m. Undergrunnen består av sand eller grus, undertiden med litt leirblanding. Noen partier av myra inneholder brenntorv (i alt ca. 75,000 m³ råtorv), og denne er av god kvalitet (H_6 — r). Vei er under arbeide tvers over feltet fra Åkvik til Sund i Leirfjord. Som dyrkjingsjord må feltet karakteriseres som noenlunde bra. Det kan dog be-



Fig. 7. Fra Jystadmyra i Tjøtta. Grasmyrparti.

merkes at feltet ligger noe utsatt til, særlig for landvind og vind fra sørvest, og likeså kan nevnes at feltet mangler lett adkomst til kalksand eller annet jordforbedringsmiddel.

Åkvikmyra strekker seg fra Jystadmyra sørover til Kvalnes. Også denne består vesentlig av grasmyr. Myra har en høyde over havet av 20 til 70 m og ligger stort sett i sørhelling. En stor dyp elvedal går sørover i noen hundre meters avstand fra fjellfoten langs vestre kant. Dessuten finnes flere mindre dalsknninger. Myra har noe ujevn overflate. På den sørlige del, særlig i dalskråningene, vokser en del skog, vesentlig bjørk og or. Stort sett er myra vel formuldet. Dybden er for det østlige partis vedkommende liten, flere steder ligger stein, grus eller sand helt i dagen mellom tuene. Lengst vest og sør er det derimot større dybder, mest alminelig er 1,5 til 2 m. Undergrunnen består som oftest av sand eller grus, men til dels finnes også leir. Også denne myr må karakteriseres som noenlunde god dyrkingsjord. Den vil dog bli noe kostbarere å dyrke enn foregående, men ligger litt mere lunt til. Åkvikmyra inneholder 400,000 m³ brenntorv (råtorv) av god kvalitet. Myra ligger i felleseie. I en liten myr sørøst for Åkvikgårdene finnes ca. 30,000 m³ brenntorv.

Mellom Sørnes og Ukkelforet (på fastlandet) ligger ca. 400 dekar myr, hvorav $\frac{3}{4}$ er grasrik og resten er lyngrik mosemyr. Landskapet danner her en bred dal med bratte skåninger på nord-siden, men sørsiden, hvor myrene ligger, har et platå i 40—50 m h. o. h. Også her er bratte elveskråninger, og terrenget ellers er sterkt kupert.

Tabell 19.

Oversikt over brenntorvmyrer i Tjøtta herred.

Myras navn eller beliggenhet	Myrer med brenntorv		Gjennomsnittsdybde i m	Brenntorvlagets midlere tykkelse i m	Masse i m ³ (råtorv)	Undergrunn	Fortorvingsgrad etter v. Post
	Totalareal dekar	Brenntorvareal dekar					
På Røsøya	90	20	1,0	0,5	10,000	Fjell	H 6—7
Sørøst for Åkvik	50	30	1,5	1,0	30,000	Sand	H 6
Jystadmyra (småpartier)	1,570	100	0,5	0,25	25,000	Sand	H 6—7
Jystadmyra, vestligst	130	100	1,0	0,5	50,000	Grus	H 6
Åkvikmyra	3,780	400	1,5	1,0	400,000	Grus	H 6—7
Mellom Sørnes og Ukkelforet	100	50	1,5	1,0	50,000	Sand	H 6
Sør for Lillevann	15	15	1,0	0,6	9,000	Sand	H 6
Øst for Aunet	10	10	1,5	1,0	10,000	Sand	H 6
Oplandsmyrene	1,200	200	2,0	1,5	300,000	Grus	H 6
På Rødøya	160	70	1,5	1,0	70,000	Sand	H 6
Mindlandet, nordligst	20	15	1,5	1,0	15,000	Sand	H 6
Mindlandet, lenger sør	70	20	0,8	0,5	10,000	Grus	H 6
Mellom Myrbostad og Sand	30	5	1,0	0,5	2,500	Grus	H 6
Sør for Strand	440	60	1,0	0,5	30,000	Grus	H 6—7
Nord for Myklebostad	60	60	2,0	1,0	60,000	Sand	H 5—6
Sum for Tjøtta	7,725	1,155			1,071,500		

I dalen vokser frodig skog, mest bjørk, osp og or. Myrene er som regel grunne og svakt eller noenlunde vel formuldet. Undergrunnen består av leir eller sand. Den lyngrike mosemyr har en dybde av opptil 2 m, og myra inneholder god brenntorv (ca. 50,000 m³ råtorv). Som dyrkingsjord er feltet mindre godt skikket.

Oplandsmyrene ligger øst og sør for Aunvannet i en høyde av 80—90 m o. h. og har et areal av ca. 1200 dekar. Terrenget er noe kupert, med bergknauser og elvedaler og flere tjern. Det vokser litt bjørkeskog, særlig omkring knausene og langs elva. Myrene er hovedsakelig grasrike mosemyrer med jevn overflate og er noenlunde vel til vel formuldet øverst. I ca. 1/2 m dybde er det derimot ofte lag av svakt formuldet mosetorv. Dybden varierer sterkt, idet den er opptil vel 3 m, og myrene inneholder ca. 300,000 m³ brukbar brenntorv. I myrene er en masse stubber. Undergrunnen består av leir eller grus. Feltet er noenlunde godt skikket for oppdyrking, og et par nye bruk er allerede utlagt.

Mellom Øyjorda og Halsan er terrenget sterkt kupert og for det meste skogkledd. Jordbunnen består av leirbakker, og mellom disse er det grunne grasmyrer på leirundergrunn. Størrelsen av myrene er 840 dekar, dybden er som regel bare opptil $\frac{1}{2}$ m og oftest mindre. Her er som regel et friskt kvitmoselag øverst, men under dette er myrene vel formuldet. Dette er gode dyrkingsmyrer, men de er sterkt oppdelt. Myrene brukes nu til slåtteland, dels av Øyjorda- og dels av Halsan-opsittere.

På de mindre øyer nevner vi følgende myrer:

Rødøya har ca. 160 dekar grasmyr på nordøstsiden. Myrene er sterkt oppdelt ved bergknauser og har en tuet overflate med en del einer og lyngvegetasjon. Matjorda er noenlunde vel til vel formuldet og dybden er opptil 2 m, men som regel atskillig mindre. Undergrunnen består av sand. Myrene brukes nå til beite. Her finnes atskillig brenntorv (ca. 70,000 m³ råtorv) av god kvalitet.

Mindlandet har et flateinnhold av 13,98 km² med ca. 800 dekar myr. Ca. 100 dekar, som ligger midt inne på øya, er grasrik mosemyr, mens alt det øvrige er grasmyr. Øst for Myklebostad er et større sammenhengende myrparti, men for øvrig er myrene små og usammenhengende. De fleste av myrene ligger i 10 til 30 m h. o. h. og med helling mest mot sør og øst. Dybden er oftest omkring $\frac{1}{2}$ m, men på mosemyrpartiene måltas opptil 3 m. Undergrunnen består av sand og grus. På sørenden av øya er flere små myrer med kalksand- undergrunn. Grasmyrene er gode dyrkingsmyrer, og her dyrkes store arealer årlig, dels til utvidelse av eldre bruk og dels til nye bruk. Mindlandsmyrene inneholder i alt ca. 117,500 m³ brenntorv (råtorv) fordelt på 5 myrpartier. Torvkvaliteten er vekslende.

Øya Tjøtta, som eies av staten og hvor saueavlsstasjonen ligger, består for den østlige dels vedkommende av snaufjell med små lyngmyrflekker hist og her. På den vestlige del består jordsmonnet av kalksand med et oftest tynt humuslag over. På en mindre del nordligst er humuslagets mektighet opptil 1 m og består av svakt formuldet grasmyrtorv. Det samlede myrareal på øya er ca. 70 dekar.

På Offerøyas nordende er flere små grasmyrer. Disse ligger meget lavt, bare noen få meter over havet, og er som regel grunne. De er noenlunde vel formuldet, og undergrunnen består av grus eller leir med bergskjær iblant. Flere steder finnes kalksand. På myrene vokser en del småbjørk, men de er ikke særlig godt skikket for oppdyrking, da de er så oppdelte og ofte ligger så lavt at de er vanskelig å grøfte. Arealet av myr er her i alt ca. 140 dekar.

Rosøya har flere små partier grunn grasmyr som ligger direkte på berget. Her er også til dels noe større dybder på enkelte partier, og disse inneholder god brenntorv (ca. 10,000 m³ råtorv).

(Forts.)